212. številka. Trst v soboto dne 19. septembra 1903. Tečaj XXVIII

„EDINOST"
izhaja enkrat na dan, razun nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto **24** K, za pol leta **12** K, za četrt leta **6** K in za en mesec **2** K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravništvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po **6** stot. (3 nvč.); izven Trsta pa po **8** st.

Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost" za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi
se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici **Molin piccolo št. 7, II. nadstr.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

Industrijalci, agrarci pa carinska ločitev.

Razna nemška društva, ki zastopajo veleko obrt in pa kmetijstvo, se zbirajo in shajajo ter sklepajo med drugim tudi v tem smislu, da bi se Cislitavska ločila od Ogrske gledé na doslej skupno carino, in tudi takó, da bi se postavile carinske meje med obema državama skupnega cesarstva. Povod temu je dal še posebe dogovor obojestranskih vlad, vsled katerega naj bi se plačevala $3^1/_2$ krone visoka carina na prevoz sladkorja s te strani na Ogrsko, ali pa z Ogrskega v našo polovico. Ne gledé na vse drugo, je že samo s tem dogovorom prav za prav porušena carinska skupnost. N a č e l n o bi naša vlada ne smela privoliti v tako carinsko določbo, dokler traja skupnost carinskih tarifov na zunaj. No, vzroki so še drugi, kateri vspodbujajo tostranske proizvodnike k temu, da želé carinsko ločenje od Ogrske. Nemškim veleobrtnikom in kmetovalcem se pridružujejo tudi jednake vrste proizvodniki slovanskega tostranskega naseljenja, in med češkimi agrarniki se vedno odločniše vnemljejo za p o p o l n o c a r i n s k o l o č e n j e o d O g r s k e.

Z o b č e g o s p o d a r s k e g a i n s a m o s t e g a s t a l i š č a bi taka ločitev, — kakor smo skušali dokazovati tudi mi v razgovoru o personalni uniji — ne kazala posebne gmotne izgube za Cislitavsko; pač pa bolj (vsaj za sedanjo dobo) za Ogrsko. Tostran bi se že takó borili, da bi izhajali, ker so vstočne bližnje države takega gospodarskega značaja, da bi se v tostranskih deželah mogli dogovoriti za trgovinske pogodbe, ki bi bile dostojne, neškodljive, obojestransko primerne. In kolikor se dostaje mednarodnih političnih dobičkov, bi Cislitavska vsekakor le pridobila, ker bi ekonomski odnošaji tudi politično približevali bližnji vstok z našimi deželami. Komu bi ti politični dobički pripadali v največi meri v naših deželah, to je drugo vprašanje; ali dvomiti ne moremo, da bi iz ugodniših trgovinskih zvez Cislitavske z Rusijo in vsem Balkanom proizhajali tudi politični dobički.

Toda tostranski veleobrtniki in veliki zemljiščni posestniki, ki delujejo sedaj na ločenje carine med našo in ogrsko državo, ne poštevajo političnih, temveč zgolj svoje specifično gospodarske in — to tudi lahko rečemo — s t a n o v s k e interese.

Tu pa smo dolžni opozoriti slovanske industrijalce in agrarce tostranskih dežel na prevažno razliko, ki še obstoji med njimi in n e m š k i m i ekonomskimi tovariši. Nemškim industrijalcem pa agrarcem ne preti vsled carinske ločitve od Ogrske nobena politična nevarnost. To se pravi: njih ekonomski interesi ne bi bili v takem slučaju v nikakem političnem navskrižju s politiko njihovega nemškega naroda. Nasprotno! Tok nemške politike v Avstriji je tak in se razvija vedno močneje takó, d a b i c a r i n s k a l o č i t e v p o v s p e š e v a l a n e m š k o p o l i t i k o v obče, in gledé na Velikonemčijo posebe. Nemške stranke (blizo brez izjeme) podpirajo trozvezo ne toliko radi avstrijskih, kolikor radi specifično nemških interesov. Vsakatero nadaljnje približevanje Avstro-Ogrske z Velikonemčijo je našim Nemcem po godu. To izražajo očito ob vsaki dani priliki, z raznimi grožnjami za slučaj, da bi se trozveza porušila.

Zadnje mesece pa čitamo sleherni dan, kakó bolj radikalni Nemci celó zahtevajo ne le carinsko ločitev, temveč tudi personalno unijo.

Mi imamo tukaj pred očmi le vprašanje o carinski ločitvi. S to točko opozarjamo slovanske obrtnike in kmetovalce, da pri svojih interesih upoštevajo tudi politične interese svojih narodov. Pač nam ne treba, da bi zopet opominjali na nevarnost, ki bi slovanskim tostranskim narodom pretila vsled carinske ločitve od Ogrske. Ta ločitev bi dovajala do agitacije nemških radikalcev za c a r i n s k o z v e z o med Nemčijo in Cislitavsko. Taka zveza bi bila najvažnejši prvi korak do d r ž a v n o p r a v n e g a združenja Velikonemčije pa naše Cislitavske. Zato in edino zato teže sedaj nemški radikalci toliko po carinski ločitvi.

Takó pa vidimo, da slovanski veleobrtniki in agrarci n e morejo s k u p n o z nemškimi tovariši zahtevati carinske ločitve od Ogrske. Politiški interesi so, ki nasprotujejo temu. V tem vprašanju trka na vrata naših slovanskih proizvodnikov s l o v a n s k i p a t r i j o t i z e m. In ko bi ta patrijotizem izostal, oglasile bi se m a s e slovanskih narodov, ki bi pa s svojo politično silo skušale zaprečiti, kar bi slovanski proizvodniki hoteli zagrešiti zgolj iz stanovske sebičnosti.

S tem bi pa slovanske mase potrkale tudi na vrata n e m š k i h proizvodnikov, in takó bi slovanski narodi v svojih celotah naenkrat stali pred proizvodniki nemškimi in slovanskimi.

No: ali pa ni rešitve iz te zagate zgolj ekonomskih pa n a r o d n i h slovanskih interesov?!

Na to vprašanje odgovarjamo na kratko. Carinska ločitev od Ogrske je nevarna za tostranske slovanske narode pred vsem radi tega, ker ti narodi nimajo še svojih pravic, svojega narodnega prava za s a m o d o l o č b o. Kedar bi imeli ti narodi zares svojo nacijonalno, a ne sedanjo deželno, njim v obče škodljivo avtonomijo — potem bi laže branili svoj obstanek in svoj razvoj, in potem bi jim tudi kako carinsko približevanje k Nemčiji n e b i l o t o l i k o nevarno, kakor je danes, ko so ti Slovani gledé na svoje celote bolj ali manje obnemogli.

Ako hočejo torej nemški pa slovanski obrtniki in kmetovalci tudi slovanske narode v celotah pridobiti za svoje gospodarske interese, treba je, da pomagajo, d a s l o v a n s k i n a r o d i d o s e ž e j o s v o j a n a r o d n a p r a v a!

To je naš kratki odgovor tudi na adreso nemških industrijalcev in agrarcev, in je tu jedenkrat podan slučaj, da bi se nemški proizvodniki morali v s v o j i h g o s p o d a r s k i h i n t e r e s i h potegniti za narodna prava slovanskih narodov.

Ta odgovor velja pa le v tem slučaju, da bi samo t o s t r a n s k i proizvodniki zahtevali carinsko ločitev, ne da bi poštevali nacijonalne interese tostranskih slovanskih narodov. Za sedaj pa velja ta odgovor tudi zato, ker ni vidno, da bi se zaresni madjarski politiki res hoteli odtrgati od Cislitavske s posebno carino.

Fr. Podgornik.

Politični pregled.

V Trstu, 19. septembra 1903.

Armadno povelje in njega efekti. Odkar obstoji duvalizem, niso bili Madjari še nikdar tako samosvoji in v resnici samostojni in ločeni od naše polovice, kakor so danes po armadnem povelju cesarjevem. — Madjari nastopajo kakor ena falanga proti manifestaciji. Oni napovedujejo boj do noža; očitajo cesarju, da je ponižal madjarski narod; pravijo, da iz armadnega povelja veje ton najhuje samovlastnosti; označajo to povelje kakor vojaško revolucijo; očitajo cesarju, da je kršil ustavo; pravijo, da armadno povelje pomenja mobilizacijo avstrijskega političnega sveta in vojske proti madjarskemu narodu itd. Kakor rečeno: na odporu so udeležene vse stranke, od Košutove, do vladne liberalne, pa do takozvane katoliške ljudske stranke.

Drugače je v tej polovici: tu je kompaktna masa proti Madjarom! Eni se brezpogojno identifikujejo z armadnim poveljem in je slave kakor odrešilen čin, drugi pa se ne identifikujejo in se zavarujejo s klavzulami, ali to jedno stoji, d a v t e j p o l o v i c i s e n i k d o n e i d e n t i f i k u j e z M a d j a r i! Ti so danes popolnoma izolirani v vsej monarhiji. Sedaj se maščuje nad Madjari njihova politična hipokrizija, njihovo hinavstvo. Sami ekscesivni v zahtevanju svobode za-se, so bili krvniki svobode drugih. Da so si z res pravično politiko, liberalno v lepem zmislu te besede pridobili zaupanje druzih, danes ne bi bili izolirani kakor so. V sedanji srditosti, krvavo zadeti v svoji neizmerni domišljavosti, so seveda Madjari danes gluhi za glasove pametnega spoznanja, da bi umeli, kako nevarno je to za tako mal narod, ki vrhu tega ni homogen v svoji sredi sami, ako se je odtujil vsemu svetu. In ako je osamljen v tako kritičnih trenotkih, ko je izzval konflikt med seboj in takim konstitucijonelnim činiteljem, kakoršen je krona — konflikt, v katerem je za krono, po rezkih besedah armadnega povelja izključeno vsako umaknenje, ako noče v koreniko zadeti svojo lastno avtoriteto.

Radi bi našteli nekoliko glasov iz slovanskih novin, izlasti hrvatskih in čeških, ali ne moremo radi nedostatka prostora. Zabeleženo bodi le, da se je zagrebški »Obzor« postavil na isto stališče kakor mi včeraj. T u d i o n o d k l a n j a p o z i v e N e m c e v n a b o j p r o t i M a d j a r o m. »Ne, gospoda Nemci, ne z vami proti Madjarom, kakor ne bi šli z Madjari proti kaki vaši pravični zahtevi. Prišel je čas, da enkrat začnemo misliti in delati — za-se!«

Cesar Viljelm na Dunaju. Takoj po prihodu na Dunaj je cesar Viljelm včeraj obiskal cesarja Frana Josipa. Ob 11. uri zjutraj je v posebni avdijenci vsprejel nemškega poslanika na Dunaju, grofa Wedela. Ob 12. uri je položil venca na grob cesarice Elizabete in cesarjeviča Rudolfa. Ob 3. uri popoludne je na dvoru obedoval v družbi kancelarja, grofa Bülowa in poslanika, grofa Wedela.

Ob 6. uri zvečer bil je v redutni dvorani »gala diner«. Na istem je cesar Fran Josip spregovoril napitnico, v kateri je povdarjal zvesto prijateljstvo in zavezništvo med obema vladarjema. Izrekel je nemškemu cesarju globoko hvaležnost, da se je tako hitro odzval njegovej želji in prihitel na Dunaj, ta čin da je še bolj utrdil medsebojne odnošaje med obema vladarjema. Slednjič je cesar napil njunemu neporušnemu prijateljstvu. — Cesar Viljelm se je v svojej napitnici med drugim zahvalil posebno na presrčnem in sijajnem vsprejemu ter dejal, da mu je bilo v največje veselje na cesarjev poziv prihiteti na Dunaj, da pozdravi svojega ljubljenega prijatelja in zaveznika. Povdarjal je, da zvezo dežel obeh vladarjev nosijo in utrjujejo obe vojski. Konečno je zatrdil, da je tolmač vseh Nemcev v svojej državi, ko napija cesarju Franu Josipu.

Iz teh dveh napitnic je precej jasna tendenca Viljelmovega prihoda na Dunaj. S tem obiskom hotelo se je Madjarom pokazati, da ima avstrijski cesar zagotovljeno pomoč nemškega cesarja v slučaju konflikta z Madjari. Zato se je v obeh napitnicah in posebno v Fran Josipovej tako povdarjalo za-

---

PODLISTEK. 11

Ženska tridesetih let.

Francoski spisal: H o n o r é d e B a l z a c.

Poslovenil K. Z.

I.

P r v i g r e h i.

Podobna vzornemu, mlademu dekletu, ki kaznuje ljubimca s preziranjem, a zvečer se čuti toli žalostno in zapuščeno, da hrepeni po njem in si želi srca, kateremu potoži svoje gorje, tako je pustila Julija molče oskruniti pečat, ki ga vtisne odprtemu pismu rahločutnost, in je ostala mej markizinim branjem zamišljena.

»Draga Lujiza, čemu zahtevaš tolikrat izpolnitve najnespametnejših obljub, kakoršne si delate dve nevedni dekleti? Pogosto se vprašuješ, kako da pišeš, da ti že šest mesecev nisem odgovorila na tvoja vprašanja. Če nisi razumela mojega molčanja, boš njega vzrok morda danes uganila, ko boš čitala tajnosti, katere ti hočem razodeti. Jaz bi jih bila zakopala na dno svoje duše, da me nisi obvestila o tvoji skorajšni poroki. Lujiza, ti se hočeš omožiti. Ta misel me stresa. Draga moja, omoži se in potem te bodo spomnile v malo mesecih bolestne toge, kaj sve bili takrat, ko sve prišli necega večera blizu Econena pod najmogočnejše hraste v gorovju. Ogledovali sve lepo dolino pod nama ter tam občudovali žarke zahajajočega solnca, čegar sijaj naji je obseval. Vsedli sve se na skalo, in najini zamaknjenosti je sledila neka neprijetna melanholija. Ti si se prva domislila, da naju je opozarjalo solnce na prihodnjost. Bili sve še takrat zelo radovedni in razposajeni. Se-li še spominjaš najinih prismodarij? Poljubili sve se, kakor zaljubljena dvojiča, tako vsaj sve rekli. Takrat sve si obljubili, da razodene ona, ki se naju prva omoži, drugi vse zakonske tajnosti in radosti, katere ste si bili naslikali najini duši tako čarobno. Lujiza, ta večer te bo spravil v obup. Takrat si bila mlada, lepa in neskrbna, morda celó srečna; toda mož bo naredil v malo dneh iz tebe to, kar sem jaz: grdo, trpečo, staro. Bilo bi nespametno ti še posebe praviti, kako sem bila ponosna in srečna, ko sem postala soproga polkovnika Viktorja d'Aiglemont. In kako ti naj to povem, saj sebe same več ne spominjam. Malo časa je preteklo in moja mladost se mi zdi kakor sanje. Moje vedenje na ta svečani dan, ki je blagoslovil vez, katere obširnih posledic nisem poznala, ni ostalo brez očitanja. Moj oče je večkrat poskusil brzdati mojo veselost, kajti bila sem že nespodobno vesela, in moje govorjenje je izražalo razposajenost baš zato, ker ni bilo razposajeno. Neštete otročarije sem počela v nevestinem pajčolanu, v poročni obleki in cvetkah. Ko sem ostala zvečer sama v sobi, kamor so me bili spremili z velikim sijajem, sem si izmišljevala šalo, da ponagajam Viktorju. Pričakuje njega, mi je tolklo srce, kakor drugikrat na Silvestrov večer, ko sem se neopažena plazila v salon, kjer so bila nakopičena novoletna darila. Ko me je prišedši moj mož iskal, je bil moj smeh, ko sem se smejala pod muselinom, ki me je pokrival, zadnji pojav srečnega veselja, ki je oživljalo igre naše otroške dobe...«

Ko je bila stara dama pismo, ki se je tako pričelo in imelo še najbrže mnogo žalostnih opazk prebrala, je položila počasi naočnike in pismo na mizo, obrnivši na svojo nečakinjo živahne oči, katerih ognjevitosti starost še ni oslabila.

»Ljuba moja«, je rekla, »zakonska žena ne more pisati takih pisem mlademu dekletu, ne da bi se pregrešila proti spodobnosti«.

»To sem si mislila«, je odvrnila Julija prekinivši teto, »in sramovala sem se, ko ste ga brali«.

»Če vam pri mizi ne ugaja kaka jed, ne smete nikomur zameriti, otrok moj«, je odgovorila starka, »zlasti če se je smatral od Eve pa do naših časov zakon kakor mična stvar.... Vi nimate več matere?« je vprašala stara gospa.

(Pride še.)

vezništvo in prijateljstvo ter v Viljelmovej zvezo obeh vojsk; zato je cesar Fran Josip ostentativno povdarjal, kako je cesar Viljelm na njegovo prošnjo hitro pribitel na Dunaj, češ: ravno tako hitro bi prihitel, ako bi habsburški hiši pretila resna nevarnost. Pompozni vsprejem in ton napitnic nam priča, da ima obisk cesarja Viljelma na Dunaju demonstrativen značaj, naperjen proti madjarskim pretenzijam. Sicer pa vendar ni gotovo, da bi Nemčija v velekritičnem slučaju postopala tako, kakor kaže sedaj. Ali jo ne bodo morda njene pangermanske, imperijalistične tendence silile na ravno nasprotna pota? Na Dunaju bi že lahko nekoliko upoštevali zgodovinske tradicije.

Avstrijsko brodovje pripravljeno na odhod. V »Naši Slogi« čitamo: Minole sobote je dobil zapovednik admiralata v Pulju brzojaven nalog, naj pripravi in oboroži jeden del cesarskih brodov, in to »Habsburg«, Arpad«, »Szigetvar« in »Magnet«. Že v nedeljo popoludne so bile vse priprave gotove ter sedaj čaka na povelje, da rečene ladije odplovejo na široko morje.

Ustaja na Balkanu. Turška vlada je odredila mobilizacijo tudi onih novincev, ki bi morali še-le prihodnje leto nastopiti vojaško službovanje, kar priča najbolj, da je v velikih stiskah, bodisi radi ustaje same, bodisi radi bližajoče se turško-bolgarske vojne.

Nedavno temu govorili smo o odpuščevanju v Macedoniji službujočih turških generalov in kazali na to, kakor na dokaz, da Turčiji ne gre ravno najbolje v zatiranju ustaje, ker bi se sicer ne menjavali tako pogosto vojaški poveljniki. Sedaj se je dogodil nov tak slučaj. Odpuščen je namreč iz službe general Bahtjar paša, ki je načeloval turškim četam v bojih v Kruševem in Smiljevem. Bržkone bo Bahtjar paša radi svojih grozovitosti tudi degradiran.

Ustaja se širi neprenehoma. V bitoljsko vojaško bolnišnico so te dni doveli kakih 200 ranjenih turških vojakov iz bojev pri Kajnah-Čalan in Morihovo (okraj Perlepe). — Sploh so vse bolnišnice v Bitolju prenapolnjene z ranjenimi turškimi vojaki, kar pa skušajo turška oblastva prikrivati. Te dni si je namreč bitoljski angležki konzul ogledal tamošnjo vojaško bolnišnico, a pokazali so mu le 20 ranjencev. V Bitolj dovažajo se dan za dnevom novi ranjenci, tako da iščejo oblasti kake tri do štiri hiše, katere spremene v bolnišnice.

Zadnje dni prihaja toliko vesti o dogodivših se bitkah, da nam nikakor ni mogoče vseh teh vesti niti na kratko priobčevati. — Najbolji dokaz, da so bitke zelo goste in da se Turkom ne godi ravno najbolje, je ta, da se neprestano polnijo z ranjenimi turškimi vojaki bolnišnice v Solunu, Seresu, Bitolju, Drinopolju itd.

Glavno taborišče ustašev nahaja se sedaj v bitoljskem vilajetu med Florino in Vodeno in sicer v vasi Cigan, ki leži visoko v gorovju, kjer je koncentriranih kakih 3600 ustašev. Kakih 1200 ustašev pa je utaborjenih v Libavi v gorovju Pajak: ti so v zvezi z glavnim taboriščem v Ciganu. Turki so že večkrat poskusili prepoditi ustaše iz Cigana, a se jim do sedaj ni še posrečilo. Sicer pa so ustaši ukrenili vse potrebno, da se bodo mogli brez škode umakniti, ako pride na-nje velika premoč. Manjše ustaške čete so razstrešene po vsej Macedoniji, Starej Srbiji in drinopoljskem vilajetu. — Sodi se, da znaša število oboroženih ustašev sedaj kakih 35.000 do 40.000.

Tržaške vesti.

Odbor pol. društva »Edinost« je sklenil v eni zadnjih sej, da odpošlje energičen protest na parlament proti pridržanju tretjeletnikov v vojaški službi. Ta sklep je že izvršen. Dalje je odbor sklenil, da skliče v kratkem javen protesten shod radi tega vprašanja. — Dan in kraj se objavita pravočasno.

Laška šola pri sv. Ivanu in naše delo. C. kr. namestništvo je torej razveljavilo sklep našega mestnega sveta, oziroma je prepovedalo ustanovitev laških paralelk pri sv. Ivanu. »Piccolu«, ki se je delal, kakor da je kar »paf« od samega začudenja radi te odredbe namestništva, ne bomo odgovarjali. Da še enkrat primerno označimo veljavnost njegovih argumentov, zadošča, ako povemo, da se je skliceval na zloglasno ljudsko štetje in je na to sklicevanje naslonil goropadno laž, da je večina prebivalstva pri sv. Ivanu italijanska, katera trditev pa je temeljito ovržena po rezultatih vseh volitev pri sv. Ivanu, kateri rezultuti dokazujejo marveč, da je ravno nasprotno res tega, kar trdi »Piccolo«: da so namreč Slovenci v ogromni večini pri Sv. Ivanu. S tem pa je povedano tudi, da je le tako drzno in za lažnjive trditve naravnost železno čelo, kakoršnje je »Piccolovo«, moglo pripovedovati o velikem veselju, ki je zavladalo po vsem sv. Ivanu vsled vesti, da se tam ustanovi italijanska šola!

S »Piccolom« torej za sedaj nobene besede več. Pač pa ne bo škodilo, ako spregovorimo par besed na dve drugi adresi.

V zaključku svoje polemike proti govoru dra. Gregorina v mestnem svetu je menil voditelj večine, dr. Venezian:

»La minoranza ci dichiara, che voterà contro e ci fa la minaccia, di ricorrere a tutti gli altri mezzi legali contro la progettata scuola. Siamo lieti che una minoranza ci sia e si manifesti in un continuo controllo, ma la minaccia ci esilara. Perchè non sappiamo quali possano essere questi mezzi legali per impedire una cosa legalissima«.

Dr. Venezian je bil torej radoveden — torej ni tega niti slutil — katera so tista pravna sredstva, ki se jih hoče slovanska manjšina poslužiti proti ustanovitvi italijanske šole pri sv. Ivanu. Sedaj pa menda ve, poučila ga je odredba namestništva. Mož torej, ki si domišljuje, da vse ve in ki v tem domnevanju od gori doli bagatelizuje vse druge; mož, ki igra nekako previdenco v italijanskem taboru; mož, ki je diktator v italijanski večini mestnega sveta; mož, ki tako visoko štrli v vis nad vse druge, da s svojo voljo nadvlavuje vseh: ta mož torej ni vedel, da nadzorstvo nad takimi stvarmi pripada državni oblasti in da ima ta oblast glasom zakona pravico končne odločitve — da je torej na tej oblasti, da dovoli ustanovitev kake šole ali pa ne! Torej tudi vsevednega, vsemožnega in s prerogativami kakega imperatorja v gospodovalni stranki obdanega dra. Veneziana, je doletela enkrat resničnost pregovora: »Si tacuisses, philosophus mansisses! Če bi bil molčal, bil bi ostal zamišljen — vsevedež.

Drugo našo besedo naslovljamo na adreso tistih godrnjačev, katerim naši zastopniki v mestnem svetu ne morejo nikdar prav storiti. Če so naši malo poropotali, jim očitajo ropotanje, če pa ne ropotajo, jim štejejo v nemarnost, ker — niso ropotali! Eden teh godrčev je zlorabil predale nekega slovenskega lista v zbadljivo očitanje, da se je dr. Gregorin omejil na »skromen govorček«. Tudi ta godrnjač je dobil odgovor po odredbi namestništva.

»Skromnemu govorčku« so naši — potom dra. Gregorina — pridružili nadaljnje korake na namestništvo in na ministerstvo ter so te korake moralno podkrepili s protestnim shodom, na katerem je gromelo kakor gromi le malokdaj in le malokje po Slovenskem. To vse se je združilo v akcijo, ki je izdala. In tako treba: proračunjeno, vztrajno in v vsem mora biti zistem! Grometi treba tam, kjer je umestno. V mestnem svetu ne dosezamo ničesar ob takih nacijonalnih vprašanjih, pa tudi ko bi s kanoni streljali! Tam treba z odločno, premišljeno in dostojanstveno besedo označati naše stališče in s konkretnimi podatki dokazati naša prava, potem pa energično nastopati tam, kjer so dolžni nas slušati in kjer imajo v takih stvareh moč nad našimi komunalnimi mogotci.

Najfulminantneji govor v mestnem svetu ne bi bil nič koristil proti uvedenju italijanskih šol pri sv. Ivanu, ako bi bil govornik potem samozavestno legel na svoje govorniške lovorike in — nič več storil!

To je taktika, kateri slede naši zastopniki in mi smo trdno uverjeni, da je edino prava! Proti našemu nazoru ne velja niti dejstvo, da naši mnogokrat ne vspevajo. Na tem so krivi drugi odnošaji, katerih odstranitev je za naše poslance izven možnosti, ne pa morda neveljavnost tu označene taktike. Za dr.a Gregorina pa je doseženi vspeh proti sklepu mestnega sveta za uvedenje italijanske šole pri sv. Ivanu, najlepše zadoščenje za zlohotno zbadanje s »skromnim govorčkom« v izvestnem slovenskem listu.

Je in — ni lepo! Pišejo nam: Lepo je, da tržaško občinstvo človekoljubno pomaga onim nesrečnežem, katere je zadela katastrofa v Beanu pri Vidmu. Lepo je pomagati slehernemu nesrečnežu v skrajni bedi ko pričakuje pomoči — kruha!

Lepo pa ni, da Tržačani nabirajo in darujejo svote za ljudi, ki niso v skrajni bedi in za katere so dolžni skrbeti — ter tudi skrbijo — drugi, medtem, ko imamo doma v svoji sredi vse polno someščanov: bolnih, gladnih, živečih v skrajni bedi.

V Trstu živi, ali životari na stotine družin, ki se preživljajo s kako porcijo takozvane »bobe«, katero dobivajo v zavodu za ubožce! Tu imamo brezštevilnih družin v največem pomanjkanju, a mesto da bi gospoda »Italijani« pomagali svojim someščanom, nabirajo svote za bratce v bližnjem kraljestvu, za ljudi, ki ne trpe pomanjkanja, ker jim morata pomagati — uprava italijanskih železnic — katera je odgovorna za slične nesreče, kakoršnja se je dogodila pri Beanu — in pa italijanska vlada!

In Bazovice nam pišejo: V poročilu o slavnosti v Dolini, oziroma o zabijanju žebljev se je vrinila Vašemu poročevalcu mala pomota. Društvo »Lipa« iz Bazovice je bilo res pismeno zaprosilo gospoda župana Pangerca, naj je zastopa, oziroma zabije žebelj v njega imenu za slučaj, da ne bo na ceremoniji zabijanja žebljev navzoč noben odbornik društva »Lipa«. No, navzoča sta bila celo dva odbornika našega društva, katerih pa menda gospod župan ni poznal, ali pa ju ni zapazil, kar je lahko umevno ob tolikih skrbeh, ki jih je imel gospod župan onega dne. Eden teh dveh odbornikov, blagajnik gosp. Josip Marc, je tudi zabil žebelj z besedami: Le vihraj zastava ponosom in čilo, In ščiti Slovana na delu obilem!

Prošnja. Podpisani prosi vse one, ki so z njega pripomočjo postali Tržačani, a mu še niso naznanili tega, naj store to čim prej ustmeno ali pismeno, oziroma, naj prijavijo svoje ime in priimek ter občino, v katero so spadali poprej. Podpisanemu uradu je potrebno znati za slehernega, ki je z njega pomočjo postal Tržačan, da more storiti potrebno za one, ki niso še dobili domovinske pravice in da se izogne nepotrebnim sitnostim, katere bi se delale oblastvom, ako ne vemo natančno, kdo je in kdo ni še dobil domovinske pravice. Imena onih, ki so postali Tržačani objavi podpisani v »Edinosti«, kakor je storil to z onimi, ki so se prijavili do sedaj. Pričakujemo, da nam sleherni stori to uslugo. Prosimo to v imenu koristne stvari in tistega obilega truda, ki smo ga že žrtvovali v stvari domovinstva.

Urad
političnega društva »Edinost«
ul. Molin piccolo 1.

P. S. Uradne ure: ob delavnikih od 5. do 7. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih od 9. do 10. ure predp.

Veselica zavoda sv. Nikolaja. Malokateri zavod si je v tako kratkem času pridobil toliko zaslug za slovensko ženstvo, takih simpatij in tak ugled ne samo med slovenskim, ampak tudi med italijanskim in nemškim prebivalstvom našega mesta in toliko priznanja celo od oblastnij, kakor ravno naš zavod sv. Nikolaja. — Kako velikega pomena je ta zavod za tržaško Slovenstvo, uvideva še-le oni, ki se je bolje uglobil v življenje tržaških Slovencev, v njih borbe in muke in ki pozna natanko vse tržaške razmere.

Prebivalstvo vsakega mesta bi moralo sčasoma izumreti, ako ne bi dobivalo z dežele novih močij, novega prebivalstva. Ker je namreč zrak po velikih mestih tako okužen in življenske razmere take, da se meščani že tekom nekoliko generacij tako pomehkužijo in oslabe, da se ne morejo več proporcijonalno množiti, potrebujejo z dežele svežega, zdravega ljudstva, ki jim zopet očvršča oslabelo kri. In to nalogo izpolnjuje v Trstu po veliki večini prebivalstvo slovenskih dežel. Mladeniči in dekleta prihajajo v Trst v službe, ostajajo tu in si ustanovljajo svojo družino. Ali dekleta so tu v veliki večji nevarnosti, nego mladeniči. In koliko se jih je dosedaj v resnici potujčilo, ker niso imele nikogar, ki bi jih držal na pravi poti! — Posebno pa: koliko slovenskih mater je zgubljenih za nas, ker ni bilo nikogar, ki bi jim, ko so kakor dekleta prišle v naše mesto, vcepljal v srce ljubezen do materinega jezika! Koliko naših deklet se je izgubilo moralno, ker ni bilo nikogar, ki bi jim bil nudil pomoč v nevarnosti in nesreči!

Sedaj pa imajo slovenska dekleta, prihajajoča z dežele v Trst, varno zavetišče v zavodu sv. Nikolaja. Tja se zatekajo v vsaki potrebi in ne zastonj. Voditeljica tega zavoda žrtvuje vse svoje močij, da jim pomaga, jim daja hrano in stanovanje, ko so brez službe, jim dobiva službe, jih navaja na vzgledno življenje in na narodno delo, jim uceplja v srce ljubezen do svojega naroda. Res, da so ta dekleta ‚le služkinje‘ in nič drugega! Ali, ako pomislimo, koliko žen, koliko mater postane iz teh služkinj, ki bodo vzgajale svoje otroke v zavedne Slovence, ako so same dobile narodno vzgojo; ali pa tudi v strastne izdajice, ako so same vzrasle v mladosti pod tujim vplivom, ali pa prepuščene same sebi; moramo gledati mi tržaški Slovenci, da kolikor možno podpiramo ta zavod, od katerega imamo lahko toliko eminentnih koristij, ker si z njim zagotovimo za bodočnost veliko narodnih močij. Zavod ni bogat in se ozira edino le na podporo od strani slovenskega občinstva, ki ga je dosedaj podpiralo blagohotno.

Jutri bo imel ta zavod svojo veselico in bo praznoval s tem obletnico obstanka svojega doma.

Kakor je razvidno iz vabil, je program jako obširen, ker bodo sodelovali: naše vrlo pev. društvo »Kolo«, priznani diletantje društva »Slava« in izborna vojaška godba, kar nam priča, da bo zabava izvrstna. In postrežbo bodo oskrbovale dekleta zavoda, ki se hočejo s tem izkazati hvaležne svojim dobrotnikom.

Torej, kdor le more, naj prihiti na to zabavo, naj priskoči temu človekoljubnemu podjetju na pomoč, naj podpre s tem tudi tržaško Slovenstvo!

Izletnikom v Devin naznanjamo, da odidejo iz Trsta naslednji vlaki: ob 9. uri predpoludne, ob 12. uri in pol, ob 2. uri in tričetrt (zabavni vlak) in ob 4. uri in tričetrt popoludne.

Izlet v Milje. Parnik »Elena« priredi jutri popoludne izlet v Milje. Odhod iz Milj ob poldrugi in iz Trsta ob 2·50 ure pop.; povratek iz Milj ob 6. uri in pol in iz Trsta ob 7. uri zvečer. Vožnja samo tja ali samo nazaj 10 stot.

Navadne plesne vaje v »Tržaškem podpornem in bralnem društvu« se vrše vsako nedeljo in vsaki praznik od 4. do 8. ure zvečer. Posebne vaje pa so vsaki ponedeljek, sredo in soboto od 7. do 9. ure zvečer.

Prvotna lista porotnikov. Mestni magistrat javlja, da bo prvotna lista porotnikov, ki ima služiti v podlago za sestavo liste za leto 1904, izložena na javni upogled od 28. t. m. pa do 5. oktobra v sobani št. 12 v 4. nadstropju municipalne palače.

Točenje mošta v javnih lokalih bo tudi letos, iz higijenično-sanitarnih razlogov, dovoljeno še le z dnem 15. oktobra.

Deklica pod deskami. Voznik Pavel Kozara iz ulice Veltro št. 512 je včeraj zjutraj pripeljal voz desk na obrežje o kanalu. Predno so se deske začele razkladati, postavil je voznik ob voz dva droga v opozorjenje pasantom, da se ne smejo bližati vozu. Par minut po tem pa je raz voza padel kup desk na neko 12 letno deklico, ki je začela na vso moč klicati na pomoč. Pritekli so mornarji in voznik Kozara ter deklico spravili iz kritičnega položaja. Prihitel je na to tudi neki municipalni stražar, ki je deklico v diru odnesel na zdravniško postajo, kjer je zdravnik konstatiral, da so revici, ki se imenuje Bruna Osvaldella in stanuje v hiši št. 45 na Acquedottu, deske zlomile nogo. Ko ji je podal prvo pomoč, dal jo je prepeljati v mestno bolnišnico. Voznik Kozara bil je odveden na redarstveno ravnateljstvo, kjer so pa spoznali, da ni bil kriv nesreče in so ga izpustili na svobodo.

Drzna tatvina. Pred nekoliko dnevi šli so tatovi o belem dnevu z vozom v zalogo železnine, ki se nahaja v ulici Cecilia in je last tvrdke Cramer & Schwarz, naložili na voz razne predmete v skupni vrednosti 200 K in mirno odpeljali svoj plen, ne da bi jih bil o tem kdo zasačil. Še-le zvečer je neki uslužbenec tvrdke, ki je šel po opravilu v dotično zalogo, zapazil tatvino. Stvar se je naznanila policiji in oficijalu Titzu se je predsinoči posrečilo zasačiti dva teh tatov. Ista se imenujeta Jernej Maslo, vulgo Ernesto, star 37 let in Luciano Manzani, star 22 let. — Titzu se je tudi posrečilo rešiti del ukradenega blaga, ki se je nahajalo v zalogi nekega prodajalca starine v ulici Torrente.

Radi konjskih repov v zapor. Lloydov parnik »Thetis« je vozil iz Kotora v Trst 66 konj. Trem pomorščakom, Antonu Arzelinu, Matevžu Vukovu in Andreju Mantella, pa je prišlo med vožnjo na misel, da tudi konjske repe je možno spraviti v denar.

In misli je sledilo — dejanje. Vsem 66 konjem so porezali repe, da bi žimo spravili v denar. Toda, ni se posrečilo: radi teh konjskih repov so morali pod tržaški — ključ!

Grozna nesreča se je dogodila včeraj popoludne v tovarni jut pri sv. Andreju. — 23 letnega dninarja Hermana Lange a, stanujočega v ulici Antenorei št. 22 je zajel neki stroj, vsled česar sta mu dva cilindra odtrgala (kakor da sta odrezala) roko in podkomolec. Ponesrečenec je grozno zaupil. Slučajno je v bližini delal njegov brat, ki ga je z vso silo iztrgal iz položaja. Da se ni zgodilo to, bi bila cilindra gotovo popolnoma zmestila ponesrečenca.

Poklicani zdravnik iz društva »Igea« je ponesrečencu obvezal odkršek roke, na kar so Langeja v vozu prepeljali v bolnišnico, kjer so ga vsprejeli v X. oddelek. Tudi odtrgano roko in podkomolec so prenesli v bolnišnico.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 14.8, ob 2. uri popoludne 25.- C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 764.6 — Danes plima ob 8.50 predp. in ob 8.17 pop.; oseka ob 2.32 predpoludne in ob 2.23 popoludne.

Vesti iz ostale Primorske

× **Borba za pravo našega jezika na sodiščih.** V noči med 16. in 17. junijem, so bili pomazani v Vrbniku italijanski in nemški napisi na tablah tamošnjega poštnega urada, orožniške postaje itd., a na zid te poslednje je bil prilepljen listič z napisom: Živila Hrvatska, na vješala švabska pseta«. — Radi tega dogodka je bil dne 7. julija aretiran neki Ivan Volarič. Prvi zapisnik z njim na sodišču v Krku je bil sestavljen v italijanskem jeziku, z orožnikom, Dalmatincem iz Kotora, ki je vodil poizvedovanja, pa v nemškem jeziku. Potem je Volarić ječal v preiskovalnem zaporu vse do 19. avgusta, dokler ni državno pravdništvo dvignilo obtožbe. Ker pa Volarić načelno nihotel vsprejeti italijanski sestavljene obtožnice in je zahteval hrvatsko obtožnico, so mu podaljšali preiskovalni zapor in še le 12. septembra, torej po 68 dneh se je vršila razprava na okrožnem sodišču v Rovinju. Razprava se je vršila sicer na hrvatskem jeziku, toda tako da je bilo čuti več — italijanščine, nego pa hrvaščine. Senatu, sestavljenemu za to hrvatsko razpravo, je predsednik tolmačil pojedine dele razprave s pomočjo italijanskega jezika in je tudi sicer rabil italijanski jezik, ko ni bilo nikake potrebe. Edina razlika med to in drugimi razpravami v Rovinju je bila ta, da ni sodeloval tolmač, ki po svojem poklicu pripada vse častivrednemu stanu — sodarjev.

Poleg tega dolgega preiskovalnega zapora je dobil Volarić še dva tedna zapora!!

× **Členom deželnega šolskega sveta za Goriško Gradiščansko** je cesar imenoval ravnatelja državnega gimnazija v Gorici, Miroslava Simziga, in sicer za tekočo funkcijsko perijodo.

× **Grško vojno brodovje v Pulju.** Predvčerajšnjim je priplula v naše vojno pristanišče, v Pulj, grška eskadra, sestoječa iz treh oklopnic.

× **Akademično ferijalno društvo »Adrija« v Gorici** naznanja, da bo imelo svoj II. izredni občni zbor dne 23. t. m. ob 8. zvečer v »Hotelu Central« v jedilnici na levi strani ob vhodu, z dnevnim redom: 1) Odborovo poročilo; 2) Poslovnik občnega zbora; 3) Ljudske knjižnice; 4) Akcija za slovensko gimnazijo v Gorici; 5) Deželne podpore; 6) Slučajnosti. — Člani, starešine, ustanovniki, podporniki in učiteljstvo so vabljeni, da se udeleže občnega zbora v obilem številu. — Gostje dobro došli.

Vesti iz Kranjske.

* **Razprava proti županu Hribarju** v Ljubljani, ki se je imela vršiti predvčerajšnjim na tožbo častnikov, je odložena, ker je sklican deželni zbor in je g. župan, kakor poslanec, imun.

* **Nemške laži.** Koroška »Bauern Zeitung« ima menda to nalogo, da dela nemške kmete še bolj neumne, nego so že po velikem delu. V ta namen pripoveduje kmetom take oslarije, kakoršnjih ne bi se smelo nuditi nikomur drugemu, nego čitateljem koroške »Bauern Zeitung«. Tako pripoveduje, da je neki nadvojvoda prišel v Ljubljano. Župan ga je pozdravil slovenski. Nadvojvoda ni razumel. Na odhodu pa se je nadvojvoda poslovil od župana ljubljanskega po — laški. Sedaj pa je zopet župan rekel nadvojvodi: Jaz ne znam laški! — na to pa nadvojvoda: Jaz pa ne slovenski!

Mi smo uverjeni, da bi le razžalili čitatelje, ako bi jim še le pripovedovali, da je to drzna laž. Samo to ne vemo, ali bi bolj občudovali drznost lažnika, ali pa neumnost njih, ki čitajo to. Ne čudimo se toliko, da je ljudij, ki tako neumno lažejo, ali fenomenalen pojav je to, da je v XX. stoletju še ljudij, ki si puščajo nuditi take oslarije! In zabeleženo bodi, da so nemški ljudje, ki pišejo, in nemški ljudje, ki čitajo in — verjamejo take budalosti. Ali naj je tudi to — voranleuchtend?!

Gospod župan ljubljanski pa more biti zadovoljen: na svoji strani ima one, ki se — smejejo!

Vesti iz Štajerske.

— **Šolski ravnatelji — politični agitatorji.** V Celju imajo nemško dekliško meščansko in nemško dekliško šolo. Ravnatelj prve se razjarja, da je ves iz sebe, ako mu je kdo predložil kako slovensko listino. Ravnatelj drugo imenovane šole pa kaže še brezobrazneje svoje nemško - nacijonalno mišljenje, kar je to isto, kakor slepo sovraštvo proti Slovencem. Ko je doznal n. pr., da je oče dal svojo hčerko, obiskujočo nemško dekliško šolo, v neko slovensko rodbino na hrano in stanovanje, je nemudoma napovedal deklici, da mora v neko nemško zagriženo rodbino.

Ali ni to že višek brezobraznosti? To je izbruh fanatizma in narodnega sovraštva, ki se ne plaši niti eklatantnega kršenja po zakonu zajamčene osebne svobode. Če je kdo z brahijalnim nasiljem koga oviral osebno svobodo koga, mu državno pravdništvo hitro obeša na vrat razne kazenske paragrafe, ki donašajo toliko in toliko kazni! Mari pa označeno početje rečenega ravnatelja ni nasilje proti osebni svobodi starišev?! Mari je moralno nasilje manje grdo nego pa nasilje z brahijalno močjo?! Ne! — In takim ljudem je poverjena vzgoja naše slovenske mladine na Spodnjem Štajarskem! Taki otročiči ali so mučeniki, ali pa — bodoči odpadniki in brezznačajneži.

Vesti iz Koroške.

+ **Žalostna smrt.** — V Dobrijah na Zgornjem Koroškem je neki šolar na potu v šolo jedel hruško in jo zato razrezal z nožem. Nakrat je padel čez kamen in nož mu je prebodel srce. Deček je obležal mrtev na mestu.

+ **Velik požar** so imeli na večer dne 9. septembra v Brežki vasi. Zgorelo je 17 hiš. Pogorelo je tudi nekaj živine. Prebivalci so rešili le nago življenje, a še to je bilo v veliki nevarnosti. Gorjé, če bi bil ogenj nastal nekoliko pozneje. Gotovo bi bilo poginilo tudi nekaj ljudij. Žalosten je bil prizor, ko so se ljudje, ki so vso noč prebili zunaj na polju, zjutraj vračali, a niso mogli najti kraja, kjer so stala njihova poslopja. Skoraj 200 ljudij mora po druzih hišah iskati prenočišča, obleke in hrane.

Razne vesti.

Hrvatski novinarji. Pod tem naslovom prinaša zagrebški »Obzor« članek, v katerem živo priporoča osnovanje hrvatskega novinarskega društva. Tako društvo imelo bi mnogo posla. V prvi vrsti so strokovna vprašanja, katera bi moralo rešiti novinarsko društvo. Društvo imelo bi ojačevati medsebojne zveze in tako preprečiti da bi dunajske in budimpeštanske novine imele iz Hrvatske boljše vesti, nego hrvatsko novinstvo, kar se sedaj često dogaja. Nepovoljne tiskovne razmere moči bo odstraniti le tedaj, ako se vsa hrvatska družba zavzame za reformo teh razmer. Ali kdo naj da k temu inicijativo, ako ne novinarji sami.

Tudi za slovenske časnikarje bi bil zadnji čas, da bi resno začeli delovati na ustanovitev slovenskega novinarskega društva.

Brzojavna poročila.

Umirovljenje.

DUNAJ 19. (B.) Wiener Zeitung« javlja: Cesar je podelil profesorju na mornariški akademiji Juliju Wolfu, povodom umirovljenja istega na lastno prošnjo, naslov in značaj vladnega svetnika.

Štrajki.

CLEVELAND (Ohio) 18. (B.) Parniki, katere ima družba United States Steel Corporation v velikih jezerih, so vsled štrajka voditeljev ladij in krmilarjev, poslani v zimske stane. Vsled tega so brez dela 2500 uslužbencev na ladijah kakor tudi veliko število ljudij v rudnikih in izdelovalnicah jekla.

Dogodki na Balkanu.

SREDEC 19 (B) Vest v nekem vnanjem listu o masakriranju vsega prebivalstva v Kastorji ni potrjena do sedaj uradno.

ATENE 18. (B) Potrja se, da je ubežalo v Tesalijo mnogo od Turkov proganjanih bolgarskih ustašev. Vlada je ukrenila potrebne odredbe in je dala postaviti na meji vojaški kordon.

Darovi za žrtve na Hrvatskem. —

G. Anton vitez Vuković Vučidolski	K 40.—
g. Anton Truden	„ 40.—
Prej izkazanih	„ 126 10
Skupno	K 206 10

„Škrat“ je danes izšel in prinaša zanimivo berilo ter lepe slike.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.
Lastnik konsorcij lista „Edinost“.
Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Epilepsija.

Kdor trpi na omotici, krču in drugih nervoznih strasteh, naj zahteva o tem knjižico. Vdobiva se brezplačno in franko v Schwannen-Apotheke Frankfurt a. M

Mladenič

star 17 let z nekoliko srednje-šolske izobrazbe, vešč slovenskega, italijanskega in nemškega jezika

išče primerne službe

v kaki pisarni ali trgovini. — Naslov pove uprava našega lista.

Velik dohod snovij za možke in ženske obleke same novosti.

Bogat izbor drobnarij za krojače

Naslednik FR. HITTY

Alojzij Galperti

TRST

Barriera vecchia 13.

Pozor!

395 komadov samo gld 1.85.

1 krasna ura s 24 urnim tekom s posrebrneno, verižico; 1 krasna spila za kravate se simili biseri; 1 prstan s ponarej. kamnom za možke ali ženske; 1 garnitura gumbov za manšete, srajco in ovratnik, jamčeno iz 3 doublè zlata; 6 žepnih rut iz pristnega platna; 1 krasna pisalna oprava iz niklja 1 lepo toiletno ogledalo z etvijem in lepim glavnikom; 1 lepo dišeče toiletno milo: 1 beležnica; 12 komadov umetnih slik najznamenitejših mož sedanjega časa; 72 pisalnih peres in še 290 različnih komadov, koji so v hiši koristni.

Pošilja po povzetju ali predplačilu.

H. Spingarn, Krakov 43.

Kdor vzame 2 ovitka, vdobi po vrhu en nož z 2 rezili, ako se vzame več ovitkoov se priloži vsakemu po en tak nož.

Za to kar ne ugaja, se denar takoj vrne.

Fran Antonič

Campo Belvedere 10. Telefon 1617.

Nova prodajalnica

jestvin in delikates.

Bogat izbor vseh v to stroko spadajočih predmetov.

Specijaliteta:

Šunka (pršut) iz Prage in Štanjela.

Najfinejši salami.

Velika zaloga vin v buteljkah, piva, likerjev in mineralnih voda.

Postrežba na dom.

Hermangild Trocca

Barriera vecchia št. 8

ima veliko zalogo

mrtvaških predmetov

za otroke in odraščene.

Venci

od porcelana in biserov vezanih z medeno žico, od umetnih cvetlic s trakovi in napisi.

Slike na porcelanastih ploščah za spomenike.

Najnižje konkurenčne cene.

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A.

(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

Zelje kislo v sodih po 50 in 100 klg. razpošilja po najnižji ceni **ANDREJ JEBAČIN, Štepanjvas pri Ljubljani.** Za dobro blago se jamči.

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan)

vpisane zadruge z omejenim poroštvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zajamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, moderni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištev brezplačen.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrovano društvo z omejeno zavezo, v Gorici

Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr

v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega če tudi ni član društva in se obrestujejo po $4\frac{1}{2}\%$, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6 % in na vknjižbe po $5\frac{1}{2}\%$

Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1900. Kron 1,263.563

Poštno-hran. račun štv. 837.315.

TRŽAŠKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Ulica S. Francesco štev. 2, I. - *TRST* - Ulica S. Francesco štev. 2, I.

telefon 952

Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruge in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 krono.

Posojila daja samo zadružnikom in sicer na uknjižbo po $5\frac{1}{2}\%$, na menjice po 6%, na zastave po $5\frac{1}{2}\%$.

Uradne ure: od 9—12 dopoludne in od 3—4 popoludne.

Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Poštno hranilnični račun 816.004.

IVAN SCHINDLER Dunaj III|1

pošilja že veliko let dobro znane

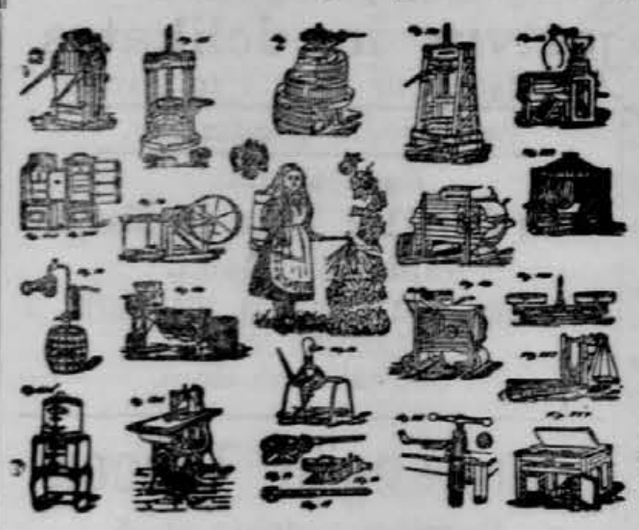

stroje vsake vrste za poljedelske in obrtne potrebe mline za sadje in grozdje, stiskalnice za olje in grozdje, škropilnice za trtje, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlatilnice, vitlje, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroje za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesaljke za vodnjake in gnojnice, železne cevi, vodovode itd. itd.

od sedaj vsakomur po zopet zdatno znižanih cenah

ravno tako vse priprave za kletarstvo, sesaljke za vino, medene pipe, gumijeve ploče, konopljene in gumijeve cevi, stroje za sladoled, priprave za izdelovanje soda vode in penečih se vin, mline za čišavo, kavo itd., stroje za delanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, steberske tehtnice, decimalne tehtnice, železno pohištvo, železne elagajne, šivalne stroje vsem sestavov, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, sedlarje, pleskarje itd. itd.

vse pod dolgoletnim jamstvom, po najugodnejih plačilnih pogojih, tudi na obroke!

Cenik z več kot 400 slikami brezplačno in franko. — Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Prekupcem in agentom posebne prednosti.

Piše se naj naravnost: *Ivan Schindler, Dunaj III|1. Erdbergstrasse 12.*

TRGOVINA Z ŽELEZJEM

CARL GREINITZ NEFFEN

Corso štev. 33. podružnica Trst. **Piazza Goldoni 2.**

Priporoča svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbinstvo

traverze, zaklepe, železo za kovače, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi itd., vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč, peči in štedilna ognjišča, kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železno pohištvo in pred ognjem varne blagajne, nagrobne križe in ograje ter orodje za vsako obrt.

---

30 malih stanovanj z eno sobo in 2 sobami in eno kukinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stolfa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I nadstr. od 1—2 in 5—7 pop.

Urar F. Pertot Trst ulica delle Poste 1, vogal ul. Carintia. Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor stenskih ur, regolatorjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Enoletni prostovoljci zamorejo biti v vojaški krojačnici Németh ulica Geppa štev. 15. I nadst. po vojaških predpisih obtečeni.

Za pouk **v neškem in francozkem** jeziku diplomirana gospodična priporoča se za učenje teh dveh jezikov kakor tudi slovenščine in glasobirja. Govori tudi italijansko. Naslov pove uredništvo „Edinosti“.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umedene od 25 in 33 cm, šestvogalne plošče od 20 in 25 cm

po K 2.— □m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

POTNIKOM V GORICO

se priporoča v obisk

KAVARNA - - CENTRAL

v Gorici na Travniku

(Piazza Grande.)

Iščem v Trstu

v bližini glavne pošte s 1. oktobrom meblovano sobico s posebnim vhodom, ako mogoče s hrano. Pogoji naj se pošiljajo do 20. t. m. na naslov: Svetozar Koser, c. k. poštni praktikant, Mokronog, Dolenjsko.

Anton Skerl

mehanik

Piazza delle Legna 10. (hiša Caccia).

Gramofoni, fonografi, plošče in cilindri za godbo v velikem izboru.

Internacijonalna godba in petje.

Vse po cenah, da se ni bati konkurence.

Specijeliteta:

Priprave za točenje piva.

NB. V olajšanje nakupovanja se prodajo vsi predmeti tudi na mesečne obroke.

Prva kranjska z vodno silo in turbino delujoča

tovarna stolov

tvrdke Fr. Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko,

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imejiteljem in predstojnikom zavodov in šol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd. itd.

natančno in trpežno izvršene

stole, naslonjače, fôtelje, vrtne stole, gugalnike itd. itd.

po karnajbolj nizki ceni. Blago je iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni boji imitirano.

Največja zaloga stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trsja.

Na željo pošlje tvrdka **najnovejše obširne cenike z nad 80 slikami**, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastonj in franko.

Naročevalcem na debelo dovoli se znaten popust.

Gosp.

Lekarnar Piccoli

Ljubljana.

Vaše železnato vino sem uporabljal z izvrstnim vspehom pri moji soprogi, katera je dolgo časa nervozna. Prosim Vas, da mi dopošljete po pošti še šest steklenic zgoraj imenovanega vina.

Dr. L. Färber

c. in kr. stabni zdravnik.

V GORICI, dne 16. junija 1901.

Razprodaja se v lekarnah v **Trstu, Istri, Dalmaciji, Primorskem, Goriškem** in **Tolminskem** po K 2.40 steklenica.

V Škorklji na lepem kraju

in v novi hiši je oddati dve primerni stanovanji vsako z dvema sobama in kuhinjo. Obrniti se je v ul. Romagna številka 132.

Varujte Vaše noge

kurjih očij, žuljev, mokrote in mrzlote. Vse te napake, posebno pa neprijeten pot in pečenje izgine z našimi **dr. Högyesovimi patentnimi asbestnimi podplati. Par podplatov stane 80 stot., K 1·20 in 2·40.** Pošilja se po poštetju. Prospekti in priznalna pisma vojaških oblastij in drugih visokih krogov brezplačno. Bogato izbrana zaloga vseh predmetov od asbesta. Centrala: **DUNAJ, I., Dominikanerbastei 19.**

Sodar prodaja veliko partijo novih in rabljenih sodov od 30 do 900 litrov. **Ulica dei Moreri št. 106 v Rojanu.**

Z dnem 20. septembra tudi na sejmu v Kopru.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si nakoplje želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnenjem želodca, vživanjem pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr.

želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljanje ali zasliženje

priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To zdravilo je

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrim vinom, jači in oživlja cel prebavni sistem človeka. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti v krvnih ceveh in deluje vspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: **glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem,** kateri se pri **dolgotrajnih** (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjajo se često že po enkratnem pitju tega vina.

Zapiranje človeške potrebe in nje neprijetne posledice kakor: **stiskanje, ščipanje, bitje srca, nespanje** in tudi strmenje krvi v jetrah, vranici in sistemu vratnih živcev **(haemorrhoidične bolečine),** odstranjajo se sè zeliščnim vinom hitro in voljno. **Zeliščno vino** odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnemu zistemu povzdigo in odstranja iz želodca in črev z lahkim čistilom človeka vse ničvredne tvarine.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabljenje

navadne posledice slabe prebave, pomankljivega naraščaja krvi in bolehnega stanja jeter.

Pri popolnem pomankanju **volje do jedi,** pod **nervoznem zbeganjem** in **otožnostjo** kakor tudi pogosti **glavoboli** in **nespanje** provzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabeli telesni moči svežo vspodbujo. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, povspešuje in izboljšuje tvarjenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove **moči** in novo **življenje.**

To dokazujejo mnogoštevilna priznanja in zahvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po K 3.— in 4.— v lekarnah v Trstu, Škednju, Miljah, Kopru, Sežani, Tržiču, Ronkah, Fiumičelu, Ogleju, Gradežu, Izoli, Piranu, Pazinu, Buzetu, Postojni, Vipavi, Ajdovščini, Gorici, Gradišču ob Soči, Korminu, Romansu, Camplungu, Cervinjanu, Umagu, Bujah, Vižinadi, Monfoni, Lovranu, Opatiji, Voloskem, Reki, Bukaru, Sušaku, Čabarju, Rubnici, Vrhniki, Idriji, Kanalu, Čedadu, Vidmu, Moraljanu, Palmanovi, Latisani, Portogruaro, Vodnjanu, Pulju, Labinju, Cresu, Černomlju, Metliki, Novemestu, Trebnjem, Litiji, Ljubljani, Kamniku, Škofjiloki, Kranju, Tolminu, Tarcentu, Štanjelu, Codroipo, Št. Vidu ob Tagliamentu, Pordenone, Motta di Livenza, Treviso, Lošinju, Arbe, Novi, Cirkvenica, Ogulin, Vrbovsko, Karlovac, Jaska, Samobor, Brežice, Krško, Podčetrtek, Pregrada, Rogatec, Celje, Pliberk, Radovljica, Tržič, Tiviž, Rigolato, Pieve di Cadore, Serarolo, Longarone, Belluno, Conegliano, Padovi, Chioggia, Rovigo, Pago, Zadar; itd kakor tudi v lekarnah vseh drugih večjih ali manjših krajev Istre, Dalmacije, cele Avstro-Ogrske in sosednjih deželah.

Tudi pošiljajo lekarne v Trstu 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni v vse kraje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponarejanjem

Zahteva naj se izrečno

Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1,000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prijoritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Špitalske ulice štev. 2.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Daje predujme na vred. papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic. *Borzna naročila.*

Podružnica v Spljetu (Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.